

Minimální preventivní program ZŠ Stonařov

školní rok: 2021/2022

Ředitel školy: **Mgr. Zdeněk Zdražil**

Telefon: 567 319 321

E-mail: zdenek.zdrazil@zsstonarov.cz

Školní metodik prevence: **Mgr. Marcela Březnová**

Telefon: 567 319 321

E-mail: marcela.breznova@zsstonarov.cz

Výchovná poradkyně: **Mgr. Veronika Čermáková**

Telefon: 567 319 321

E-mail: veronika.cermakova@zsstonarov.cz

Základní škola a Mateřská škola Stonařov je příspěvkovou organizací zřizovanou městysem Stonařov. Poskytuje vzdělávání žákům od 1. do 9. ročníku ZŠ. Součástí školy je jedno oddělení školní družiny. Třídy jsou vybaveny pomůckami k výuce, didaktickou technikou. Tělesná výchova se vyučuje v plně vybavené tělocvičně. Škola je spádová pro okolní obce.

	Počet tříd	Počet žáků	Počet pedagogických pracovníků
ZŠ – I. stupeň	5	82	5
ZŠ – II. stupeň	4	89	7

Minimální preventivní program je dokument školy zaměřený na výchovu žáků ke zdravému životnímu stylu, na jejich osobnostní a sociální rozvoj a rozvoj jejich sociálně komunikativních dovedností tak, aby u nich docházelo ke zvýšení odolnosti vůči rizikovému chování.

Dokumenty, ze kterých program vychází

Metodický pokyn ministryně školství, mládeže a tělovýchovy k prevenci a řešení šikany ve školách a školských zařízeních č. j.: 21 149/2016

Metodické doporučení k primární prevenci č. j.: 21 291/2010-28

Metodický pokyn MŠMT k výchově proti projevům rasismu, xenofobie a intolerance č. j.: 14 423/99-22

Metodický pokyn k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví dětí a žáků a studentů ve školách a školských zařízeních zřizovaných MŠMT č. j.: 37 014/2005-2025

Spolupráce škol a školských zařízení s Policií ČR při prevenci a při vyšetřování kriminality dětí a mládeže a kriminality na dětech a mládeži páchané č. j.: 25 884/2003-2024

Vyhláška o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních č. j.: 72/2005 Sb., ve znění vyhlášky č. 197/2016 Sb., s účinností k 1. 9. 2016

Národní strategie primární prevence rizikového chování dětí a mládeže na období 2019-2027

Strategie prevence kriminality na léta 2016 – 2020

Národní strategie protidrogové politiky na období 2010 až 2018

Analýza současného stavu

Nejčastěji řešenými problémy patří vztahy mezi žáky a vztah žáků k majetku druhých či školy. Dále řešíme školní neúspěch žáků a společně s rodiči hledáme příčiny neúspěchů ve škole a jejich řešení. V minulém školním roce 2020/21, kdy byly školy většinu školního roku uzavřeny, jsme řešili během distanční výuky důvody, proč se daný žák výuky neúčastní, jaké k tomu měl důvody. Sledovali jsme možnosti rizika kyberšikany. Velmi důležitá byla v této době spolupráce s rodiči.

Cíle prevence

A) Informovanost žáků

Obsahová náplň výchovně vzdělávacího procesu bude zaměřována tak, aby žáci získali dostatek informací

- zdravém životním stylu
- příčinách, projevech a důsledcích rizikového jednání pro jedince a pro společnost

B) Schopnosti, dovednosti a postoje žáků

- rozvoj sebeuvědomování - např. zvyšování zdravého sebevědomí, porozumění vlastním emocím a jejich ovládnutí (zejména v extrémních podobách strachu, hněvu apod. zvládnutí úzkosti a stresu, schopnost rozhodování, schopnost cítit zodpovědnost za své rozhodnutí a chování a uvědomění si možných důsledků vlastního chování, konzumentské dovednosti, studijní dovednosti
- rozvoj sociálních a komunikačních dovedností - např. dovednost efektivně se orientovat v sociálních vztazích, schopnost vytvářet přátelské vztahy, schopnost adekvátně reagovat na podněty a kritiku, schopnost řešit konflikty ve vztazích, schopnost čelit tlaku ze strany okolí, dovednost odmítání (umět říci NE), asertivní dovednosti, dovednost jasně a vhodně požádat o pomoc
- formování postojů přijímajících celospolečenské normy a hodnoty - např. odpovědnost, kázeň, schopnost tolerance, posilování mravního a právního vědomí

C) Atmosféra školy

- vytváření optimálních podmínek pro vzdělávací proces
- vytváření bezpečného a důvěryhodného prostředí mezi žáky a učiteli a mezi žáky navzájem, vzájemný respekt
- přesné vymezení pravidel chodu školy (Práva, Povinnosti, Pořádek)
- zdravý pracovní režim žáků i učitelů
- spolupráce pedagogů v rámci pedagogického týmu
- otevřená komunikace mezi školou a rodiči

D) Přístup k informacím

- učit dovednosti používat různé informační zdroje, umět porovnávat, zhodnotit a vytvořit si vlastní názor

Zařazení témat souvisejících s prevencí rizikového chování do výuky Pro I. stupeň

1. ročník

Předmět	Téma
Prvouka	<ul style="list-style-type: none"> - zdraví a výživa (denní režim, pečujeme o zdraví, co nás baví, zdravý jídelníček, nedůvěřovat cizím lidem, škodlivost kouření) - základní zásady mezilidské komunikace, vztahy v dětském kolektivu, rodina, jako bezpečné místo - bezpečná cesta do školy, pravidla silničního provozu pro chodce

2. ročník

Předmět	Téma
Prvouka	<ul style="list-style-type: none"> - čistota, smysly, zdraví (jak chránit zdraví, neuvážený čin může trvale poškodit zdraví) - mezilidské vztahy (jak se chovat ke spolužákům, chování v krizových situacích) - bezpečná cesta do školy (bezpečnost silničního provozu, odmítnutí kontaktů, které jsou mi nepříjemné) - život rodiny (řád, pravidla, rozdělení rolí, vztahy v rodině)

3. ročník

Předmět	Téma
Prvouka	<ul style="list-style-type: none"> - člověk mezi lidmi (pravidla slušného chování, řešení sporů, respektování odlišností, nevhodnost a škodlivost hrubostí a urážek, navazování vztahů v kolektivu třídy a školy) - člověk a zdraví (zásady zdravého života: osobní a intimní hygiena, spánek, odpočinek, pohyb, nemoci – jejich příznaky a léčení, škodlivost kouření, drog, alkoholu) - ochrana v případě ohrožení mimořádnými událostmi - volný čas a jeho využívání (ochrany při obtěžování cizí osobou) - předcházení rizikovým situacím v dopravě a dopravních prostředcích, pravidla silničního provozu pro chodce a cyklisty

4. ročník

Předmět	Téma
Přírodověda	<ul style="list-style-type: none"> - zdraví člověka (zdravá výživa, úrazy, škodlivost návykových látek, životospráva a důsledky nevhodných návyků) - mezilidské vztahy (vzájemné respektování, pomoc slabším spolužákům)

5. ročník

Předmět	Téma

Přírodověda	<ul style="list-style-type: none"> - lidské tělo (režim dne – fyzické a psychické aspekty) - podmínky života (čistota vody, vzduchu, ohleduplnost k přírodě i sobě) - vztahy mezi lidmi, sexuální chování – pocity, představy touhy, láska a její projevy, bezpečné sexuální chování - odmítání návykových látek, předcházení konfliktům
Základy informatiky	<ul style="list-style-type: none"> - pravidla bezpečné komunikace na internetu (kyberšikana) - nebezpečí komunikace prostřednictvím elektronických médií, hrací automaty a počítače

Po pěti letech by žáci měli umět:

- definovat rodinu jako zázemí a útočiště
- zvládat komunikaci s dětmi a dospělými
- mít základní sociální dovednosti
- umět se chránit před cizími lidmi
- mít základní zdravotní návyky
- umět si správně zorganizovat svůj volný čas
- umět rozlišit léky a návykové látky (znát informace o alkoholu a tabáku)
- znát následky užívání návykových látek
- umět odmítat

Pro II. stupeň

6. ročník

Předmět	Téma
Výchova k občanství	<ul style="list-style-type: none"> - morálka - asociální chování (vrstevnické skupiny) - komunikace (vztahy mezi lidmi) - žena a muž – postavení v rodině - plánované rodičovství
Základy informatiky	<ul style="list-style-type: none"> - pravidla bezpečné komunikace na internetu - kyberšikana
Tělesná výchova	<ul style="list-style-type: none"> - drogy a nedovolené stimulační látky (anabolika atd.)

7. ročník

Předmět	Téma
Výchova k občanství	<ul style="list-style-type: none"> - drogy (ucelená systematická informace o drogách, proč se zneužívají, rozdělení, účinky, nebezpečí, nácvik způsobů odmítání, návykové látky a sex), program Drogy trochu jinak - úvaha žáků – Můj postoj k drogám - kyberšikana - sexualita a média
Výchova ke zdraví	<ul style="list-style-type: none"> - zdravá výživa (návykové látky a reklama, lepší možnosti využívání volného času, návrh cestovní kanceláře – soutěž, snaha zaujmout) - komunikace v rodině, volba partnera - osobní bezpečí, dětská krizová centra, linky důvěry - dotazník – Situace ve škole a v mém okolí
Tělesná výchova	<ul style="list-style-type: none"> - drogy a nedovolené stimulační látky (anabolika atd.)
Výtvarná výchova	<ul style="list-style-type: none"> - nebezpečí drog (vytvořit plakát, vývěsku, poutač s protidrogovou tematikou)

8. ročník

Předmět	Téma
Výchova k občanství	<ul style="list-style-type: none"> - člověk a citový život (emoce, jak se projevují, jak s nimi zacházet) - problémové situace, možnosti řešení, důsledky vlastních rozhodnutí - zařazování aktivit na rozvoj komunikačních dovedností - osobní bezpečí (způsoby chování v různých prostředích-večírky, kluby, diskotéky, stopování) - řekni drogám ne (videokazeta a diskuze, nácvik odmítání, drogy a zákon)
Výchova ke zdraví	<ul style="list-style-type: none"> - šikana a kyberšikana - drogy kolem nás (rozdělení drog, jejich charakteristika) - příčiny vzniku drogové závislosti, program Drogy trochu jinak - kresba plakátu (nebezpečí drog) - Návyk nebo závislost - společenská nebezpečnost – Jak se nestat závislým - plánované rodičovství - požadavky spojené se vstupem do samostatného života - postoje k sexualitě a sexuálnímu chování - rizika silniční a železniční dopravy (postup v případě dopravní nehody)
Přírodopis	<ul style="list-style-type: none"> - dýchací soustava (škodlivost kouření) - trávicí soustava (škodlivost alkoholu) - zdraví (zdraví psychické, fyzické, sociální)
Chemie	<ul style="list-style-type: none"> - aerosoly (škodlivost kouření)
Výtvarná výchova	<ul style="list-style-type: none"> - Já Homo sapiens (celoroční projekt) - projekt – Normální je nekouřit
Tělesná výchova	<ul style="list-style-type: none"> - drogy a nedovolené stimulační látky (anabolika atd.)

9. ročník

Předmět	Téma
Výchova k občanství	<ul style="list-style-type: none"> - životní hodnoty a cíle - právní řád, kriminalita - sekty - obtíže spojené s přechodem ze ZŠ na SŠ
Přírodopis	<ul style="list-style-type: none"> - plánované rodičovství - nemoci přenosné pohlavním stykem, včetně HIV / AIDS - postoje k sexualitě a sexuálnímu chování
Český jazyk	<ul style="list-style-type: none"> - sociálně patologické jevy (výklad a výtah na základě předloženého textu a jeho studia) - Naše třída před zrcadlem (úvaha)
Chemie	<ul style="list-style-type: none"> - organická rozpouštědla (zneužití návykových látek) - alkoholy (škodlivost alkoholu)
Dějepis	<ul style="list-style-type: none"> - xenofobie, rasismus, antisemitismus

Žáci by před opuštěním ZŠ měli znát a umět:

- pojmenovat základní návykové látky
- znát jejich účinky na lidský organismus
- orientovat se v problematice závislosti
- vědět, kde jsou kontaktní místa pro danou problematiku

- posilovat své sebevědomí
- správně se rozhodovat, odmítat
- zaujímat zdravé životní postoje
- orientovat se v problematice sexuální výchovy
- bránit se různým formám násilí, vědět, kde hledat pomoc
- zvládat základní sociální dovednost

Konkrétní aktivity pro žáky podporující primární prevenci

A) Dlouhodobé aktivity pro žáky, které podporují dobré vztahy, zdravý životní styl, umožňují seberealizaci a učení v reálných podmínkách

- Projektové vyučování
  - projekty dle předmětů a tříd
  - celoškolské projekty
    - květen 2022: Barvy světa
    - listopad 2021: Zdobíme vánoční stromky
    - zima 2022: Stavby ze sněhu
    - únor 2022: Maškarní karneval
    - červen 2022: Sportovní den
- Organizování exkurzí, výletů
- Kulturní programy pro žáky – divadla, filmová představení, kulturní pořady dle nabídky
- Celoškolské sportovní dny
- Vánoční vystoupení (akademie) pro rodiče a veřejnost
- Plavecký výcvik 3., 4. ročník
- Děti do bruslí (výcvik na bruslích) 1., 2. ročník
- Školní časopis Zvonek – dává prostor pro tvořivost žáků a pro vyjádření vlastního názoru
- V letních měsících možnost pobytu žáků o velké přestávce na hřišti před školou
- Volný přístup žáků k internetu v době mimo vyučování
- Nepovinné předměty a zájmové kroužky – viz příloha MPP č. 1

B) Cílené preventivní akce pro žáky

- Beseda s kurátorem pro mládež (9. roč.) *březen 2022*
- Návštěva soudního přelíčení u Okresního soudu v Jihlavě (9. tř.) *květen 2022*
- Návštěva dopravního hřiště *září a květen 2022*
- Návštěva žáků 9. ročníku Úřadu práce v Jihlavě *září 2021*

Policie ČR

Třída	Název zvoleného tématu	Datum programu
VII.	Nebezpečí virtuální komunikace (Tvoje cesta on-line)	10. 11.
VIII.	Drogy z pohledu policie (Tvoje cesta nanečisto)	10. 11.
IX.	Právní vědomí	10. 11.

C) Jednorázové volnočasové akce pro žáky nad rámec výuky a kroužků

Akce	Termín	Vyučující
Terénní vyučování, adaptační výlet	září 2021	Horský
Spaní ve škole	prosinec 2021	Poukarová Holoubková
Halloween	říjen 2021	Měrtlová
Vánoční strom	listopad 2021	Čermáková
Recitační soutěž	únor 2022	Musilová Šimková Čermáková
Vystoupení aerobiku na společenských akcích	únor 2022	Měrtlová
Turnaj ve stolním tenise	duben 2022	Zdražil
Pokusohraní pro žáky I. stupně	duben 2022	Březnová
Přírodovědná vycházka	březen 2022	Harnušková
Noc s Andersenem	březen 2022	Šimková Frantálová
Pohádka anglicky pro I. stupeň	březen 2022	Holoubková
Den matek	květen 2022	Frantálová
Turnaj ve vybíjené	květen 2022	Zdražilová
Pohádkový les	červen 2022	Březnová Měrtlová Harnušková

Na koho se mohou žáci ve škole v případě potřeby obrátit

- Metodik prevence: Mgr. Marcela Březnová
konzultační hodiny: úterý 12.30 h – 13.30 h
na základě tel. domluvy - tel. č. 567319321
v případě potřeby kdykoli
e-mail: marcela.breznova@zsstonarov.cz

- Výchovný poradce: Mgr. Veronika Čermáková
konzultační hodiny: středa 14.00 h – 15.00 h
na základě tel. domluvy - tel. č. 567319321
v případě potřeby kdykoli
e-mail: veronika.cermakova@zsstonarov.cz
- Každý pedagogický pracovník školy, kterému žák, důvěřuje
- Schránka důvěry
Linka důvěry je zřízena na internetových stránkách školy <https://www.zsstonarov.cz/>
Schránka je určena zejména pro žáky, ale samozřejmě ji mohou využívat i rodiče. Lze do ní posílat vzkazy a dotazy s problémy, které trápí žáky či rodiče. Vzkazy přicházejí na adresu výchovné poradkyně Veroniky Čermákové.

Máme zpracovaný školní program proti šikanování a připravené podklady k řešení situací dle pokynu MŠMT č.j. 21 149/2016 a č.j. 14 423/99-22.

Máme zpracovanou strategii pro řešení školní neúspěšnosti a záškoláctví a připravené podklady k řešení situací dle vyhlášky č. 197/2016 Sb.

Pro učitele

Průběžné úkoly pro všechny učitele:

- Učitelé, zejména třídní učitelé, jsou v pravidelném kontaktu s žáky, pomáhají jim řešit jejich školní problémy. Zajímají se o žáky, podporují dialog. Získávají důvěru žáků i prostřednictvím budování vztahu s jejich rodiči.
- Učitelé monitorují chování a projevy žáků, jež by mohly naznačovat výskyt rizikového chování a neprodleně problémy řeší a konzultují s metodikem prevence, výchovnou poradkyní a ředitelem školy.
- Selektivní prevence – učitelé věnují zvýšenou pozornost a péči žákům, u nichž je zvýšené riziko výskytu rizikového chování - např. žáci z problematických rodin, žáci s poruchami učení, chování, hyperaktivní a zaostávající žáci. Při školní práci tyto žáky neironizovat, neshazovat, nepěstovat v nich naučenou bezmoc, ale jasně jim vymezit úkoly nižší náročnosti, dát jim možnost zažít úspěch, využívat všechny příležitosti k pochvalám.
- Učitelé se průběžně vzdělávají a získávají další znalosti a dovednosti související s prevencí rizikového chování a s rozvojem svých pedagogických dovedností.

Úkoly pro školní rok

- Seznámení vyučujících s MPP a jejich zaangażování pro realizaci programu.
zajistí: M. Březnová, termín: porada listopad 2021
- V rámci pedagogických rad a schůzí vzdělávání a výměna zkušeností z oblasti rizikového chování.
zajistí: M. Březnová, termín: porady v průběhu šk. roku
- TU uskuteční se svojí třídou aktivitu zjišťující vztahy a atmosféru ve třídě (SORAD, dotazník, slohová práce apod., pokud možno zvolit jinou formu šetření než v minulém šk. roce). Výsledky zpracují a vyhodnotí s důrazem na porovnání se šetřeními z předchozích let. S výsledky seznámí ostatní učitele na pedagogické radě
zajistí: všichni TU, termín: do porady v březnu 2022
- TU 1. - 5. roč. vhodně zařadí do výuky práci s materiálem "Dětská práva – Víím, co smím?"
všichni vyučující 1. - 5. roč., termín: do konce března 2022

Pro rodiče

- Učitelé nabízejí všem rodičům možnost individuální konzultace a vyzývají rodiče, aby tuto možnost využívali.
- Rodiče jsou pravidelně informováni o výchovném poradenství ve škole, o MPP, o možnostech prohloubení spolupráce školy a rodiny prostřednictvím:
  - Informačního zpravodaje pro rodiče
zajistí: Z. Zdražil, září 2021; M. Březnová, červen 2022
  - internetových stránek školy
zajistí Z. Zdražil, M. Březnová, I. Frantálová termín: průběžně

Pro zastupitelstvo Městyse Stonařov

- Informovat členy obecního zastupitelstva o existenci a cílech MPP. Prokonzultovat možnosti a pravomoci orgánů místní samosprávy při dodržování zákona 190/1999 o ochraně před alkoholismem a jinými toxikomaniemi (zejména zákaz prodeje cigaret a alkoholu osobám mladším 18 let).
zajistí: Z. Zdražil, R. Měrtlová, termín do konce února 2022

Kontakty na instituce a odborníky zabývající se řešením výskytu soc. pat. jevů

Magistrát města Jihlavy, Oddělení sociálně-právní ochrany dětí p. Živnůstková, kurátorka pro mládež	tel. 567 593 775
Pedagogicko-psychologická poradna Mgr. J. Kratochvílová, metodik prevence	tel. 567 572 412
Centrum primární prevence Vrakbar Jihlava Mgr. R. Kubů	tel. 736 523 660
Krajská hygienická stanice, oddělení hygieny dětí a mládeže Ing. Helena Špinarová	tel. 567 564 560
Policie ČR, obvodní oddělení Třešť – tísňové volání p. Jonák	tel. 567 224 158 tel. 567 224 333
MUDr. Jiří Havránek, praktický lékař, Stonařov	tel. 567 319 328
MUD. Kalčíková, dětská lékařka, Stonařov	tel. 607 230 154
Linka důvěry pro děti a mládež, Jihlava (Tvoje šance)	tel. 567 301 284
Linka bezpečí (bezplatná linka)	tel. 116 111
Bílý kruh bezpečí (bezplatná linka)	tel. 116 006
Státní zdravotní ústav, pracoviště podpory zdraví MUDR. Irena Zimenová	tel. 567 574 733

Ve Stonařově dne 1. září 2021

Marcela Březnová
školní metodik prevence

Zdeněk Zdražil
ředitel školy

Nepovinné předměty a kroužky ve škol. roce 2021/2022

Nepovinné předměty

- **Náboženství**
  - úterý 5. a 6. vyučovací hodinu
  - vyučující: pan farář Buchta

Kroužky

- **Keramika**
  - v pondělí, ve čtvrtek 13,30 – 14,55 h
  - vyučující : p. uč. Harnušková
- **Aerobic (5.- 9. ročník)**
  - v pondělí, v úterý 13,20 – 14,55 h
  - vyučující: p. uč. Měrtlová
- **Keramika pro I. ročník**
  - ve čtvrtek 11,00 – 11,50
  - vyučující: p. uč. Březnová
- **Hra na ukulele**
  - ve středu 13,20 – 14,50
  - vyučující p. uč. Liška
- **Sborový zpěv**
  - ve středu 11,55 – 12,40
  - vyučující p. uč. Čermáková
- **Gymnasticko-pohybový kroužek**
  - ve středu 13.30 – 14.15
  - vyučující p. uč. Poukarová
- **Taneční kroužek**
  - ve čtvrtek 11,55 – 12,40
  - vyučující p. uč. Holoubková
- **Divadelní kroužek v anglickém jazyce**
  - v úterý 13,30-14,15
  - vyučující p. uč. Holoubková
- **Divadelní kroužek**
  - ve čtvrtek 16.00 – 17.20
  - vyučující p. uč. Hejlová

Seznam literatury

- L. E. Shapiro : Emoční inteligence
J. Goldmanová : Jak přežít doma, ve škole a mezi kamarády
K. Nešpor: Návykové chování a závislost
T. Šišková : Výchova k toleranci a proti rasismu
M. Karnsová: Jak budovat dobrý vztah mezi učitelem a žákem
L. Auger: Strach, obavy a jejich překonávání
P. Říčan: Agresivita a šikana mezi dětmi
G. Serfontein: Potíže dětí s učením a chováním
M. Kolář: Bolest šikanování
A. Train: Specifické poruchy chování a pozornosti
J. Prekopová, Ch. Schweizerová: Děti jsou hosté, kteří hledají
O. Čačka: Psychologie dítěte
E. T. Goddetová: Umění jednat s dospívajícími
R. Rottenfusser: Víš, kdo jsi?
G. Lang, Ch. Berberichová: Každé dítě potřebuje speciální přístup
R. Rushtonová: Jak poznat kamarády a udržet si je
Ch. Kyriacou: Klíčové dovednosti učitele
V. Smejkal, H. Bachrachová: lexikon společenského chování
R. Bean: Jak rozvíjet tvořivost dítěte
c. Hennig, G. Keller: Antistresový program pro učitele
R. Portmannová, E. Schneiderová: Hry zaměřené na zvýšení koncentrace a uvolnění
J. S. Cangelosi: Strategie řízení třídy
Ch. A. Smith: Třída plná pohody
M. Kolář: Skrytý svět šikanování ve školách
M. Hajný: O rodičích, dětech a drogách
M. Silberman: 101 metod pro aktivní výcvik a vyučování
M. Kolář : Nová cesta k léčbě šikany, Praha , Portál

Video

- Láska je láska – moderní encyklopedie lidské sexuality
Řekni drogám ne!
Tři příběhy
Na zdraví!
Co je třeba vědět o sexu I. , II.
Drogová problematika, sexuální výchova
Bezpečná cesta

Webové stránky:

- Společenství proti šikaně, www.sikana.org
E-Nebezpečí pro učitele, www.e-nebezpeci.cz
Národní centrum bezpečnějšího internetu, www.nebi.cz